

Pártélet

Szeged kulturális életének pártirányításáról

Írta: Ladányi Benedek
a szegedi pártbizottság első titkára

A Központi Vezetőség márciusi határozata után a szegedi pártbizottság aktív tevékenységet folytatott, amelynek eredményeként a város kulturális életére, a márciusi

határozat rámutatott arra, hogy kulturális életünkben is jobboldali nézetek terjedtek el; szükséges tehát, hogy felülvizsgáljuk és megjavítsuk a kulturális intézmények és szervek munkáját.

A város kulturális élete

Szegednek fejlett kulturális élete van, egyetemén, tudományos és nevelőintézetén kívül is, sok fontos kulturális intézménye van. A szegedi Nemzeti Színház például színvonalas prózai és opera-társulattal, kamaraszínházzal és nyári szabadtéri színpaddal rendelkezik. Szegeden van a vidék egyik legnagyobb városi könyvtára, 170 000 kötet tudományos és szépirodalmi könyvvél. Egyetemi könyvtárunk könyvtárában még ennél is nagyobb, számos üzemi és kerületi fiókkönyvtárunk is van. Van gazdag múzeumunk és külön irodalomtörténeti múzeumunk is, zene-konzervatóriumunk és zeneiskolánk. Képzőművészeti iskolánk éppen most kapnak új, a művészi munka céljának megfelelő helyet. Szegeden jónéhány mozgóképszínház, több színvonalas kultúrotthon és kultúrház működik.

Az Irószövetség szegedi csoportja számos fiatal író és költőt fog össze, köztük több olyan tehetséget, akinek munkásságára országosan feligyelték. A „Tiszatáj”-nak, a szegedi írócsoport irodalmi folyóiratának jelentős szerepe van a fiatal írók nevelésében és a város kulturális értéklődésének kielégítésében. A „Tükör” című színházi ismeretterjesztő jelentős segítséget nyújt a város kulturális életében való tájékozódáshoz. Tág teret szentel a kulturális problémáknak „Délma-

gyarország” című napilapunk is. A TTIT széleskörű kulturális tevékenységet végez az értelmiség, a munkásság, a dolgozó parasztság és a kispolgárság körében. A párt-szervezet vezetésével a szakszervezetek, az MSZT-, az MND SZ-, a DISZ-szervezetek, a békebizottságok és a Hazafias Népfrent Bizottságok is bekapcsolódnak a kulturális munkába.

Kulturális életünk fejlesztésében a nagyszámú új, fiatal értelmiséggel együtt a régi értelmiség zöme is részt vesz. A különféle dolgozó rétegek — elsősorban a munkásosztály — kulturális nevelésének általános problémáján belül nagy figyelmet igényel az egyetemeken, a főiskolákon tanuló új értelmiség. A város kulturális intézményeinek és szerveinek kell gondoskodniuk róla, hogy ez az új értelmiség szakismertetel mellett általános kulturális ismereteket is kapjon, s így városunkban minden tekintetben művelt értelmiség nevelkedjék.

Szeged kulturális intézményeiben, a sokféle rendezvényen napról napra több ezer érdeklődő fordul meg. A pártnak természetesen nem lehet közömbös, hogy itt milyen hatás éri az embereket, s arra kell törekednünk, hogy városunk kulturális szerveinek tevékenysége a szocialista nevelés és építés szolgálatában álljon.

A jobboldali elhajlás néhány jelensége

Szegeden is már egy ideje tapasztaltuk a jobboldali elhajlás kártékony hatását, de a bajok okát és kijavításuk módját csak a Központi Vezetőség határozata fedte fel teljesen előttünk. Pártbizottságunk — támaszkodva azoknak az elvtársaknak a véleményére, akik e terület problémáit jól ismerik és a hibákat már korábban jelezték — a márciusi aktíván számos fontos kérdésben megmutatta a jobboldali elhajlást és következményeit. Ezzel aktivizálta a kulturális területen a párt erőit, s pártos szellemű alkotó tevékenységre ösztönözte azokat, akiket a márciusi határozat előtti bizonytalanság visszahúzódnásra késztetett.

Miben mutatkozott meg a jobboldali elhajlás városunk kulturális életében?

Mindenekelőtt abban, hogy sokan — a felszabadulás óta elért eredményeink lebecsülésével összefüggően — kulturális fejlődésünket, s különösen új irodalmunkat majdnem teljes egészében negatívan értékelték. Ezzel szorosan összefügg az is, hogy a magyar irodalmi múltat szinte kritika nélkül dicsőítették, a Szovjetunió és a népi demokratikus országok irodalmát lebecsülték. Hozzájárult ehhez az antimarxista nézeteknek, a burzsoá irodalomszemlélet mindenféle válfajainak újraeredése, a pártosság tagadása, a pesszimizmus, a kispolgári érzélgesség, a nacionalizmus, a szocializmus, stb. terjedése.

Erre vonatkozóan csak néhány példát említnék meg:

Szegeden is gyakran lehetett hallani a kulturális élet pártellenőrzése és pártirányítása ellen irányuló felszólalásokat. A „Tiszatáj” 1955. februári számában meg is jelent a pártosság követelését

kigúnyoló „Tendencia” című vers:

Vádolja versem Senkisevzszt:
Nem ordít benne a tendencia,
(Szép szó!) De mondja, hat
Hogy olvasván, személt megreszt,
S pukkad? Célját a vers elérte
S én nem kívánok több ten-ten-
ciát.

Ehhez nem is kell magyarázatot fűzni. Egyesek javasolták, sőt a sajtóban is követelték a két világháború között közismerten reakcióssá vált Dugonics Társaság újjáalakítását. Ez pedig nem kevesebb, mint „haladó hagyományaink ápolása” címen — szervezkedés a pártunk és államunk által támogatott irodalompolitika ellen.

A mai életünkkel szemben elterjesztett pesszimizmus rendkívül káros következményekre vezetett. Egy fiatal költőnk, aki korábban jó irányban fejlődött s akit osztályával együtt a proletárdiktatura emelt ki a nyomorból — egy ember öngyilkosságát választotta verse témájául. Egy másik arról verselt, hogy mennyire kilátástalan nálunk a fiatal házaspárok sorsa. Egyesek versekben és vitákban cáfolták a dolgozó parasztság szocialista fejlődését, tagadták a munkás-paraszti szövetség szükségességét, s azzal rágal-mázták a munkásosztályt, hogy kihasználja a parasztságot.

A szegedi Nemzeti Színház 10 bemutatásra kerülő darabjából mindössze egy volt szovjet darab. A városi könyvtár 30 könyvismertető előadásából csak egy foglalkozott szovjet regény ismeretével. Ötvenéves kultúr-csoportjaink műsorában alig lehet szovjet darabot találni. A TTIT által az atomkutatásról tartott egyik előadás-ban kiemelték az USA-nak az atomfegyver kidolgozásában elért eredményeit, de teljesen elhallgatták a Szov-

jetunióknak az atomenergia békés célra való felhasználásában kivívott sikereit és cáfolták annak lehetőségét, hogy a Szovjetunió segítségével Csehszlovákiában és másutt is lehet atomkutatást folytatni.

A városban folyó kulturális tevékenység jellemzővénája az is, hogy csökkent a

munkásosztály problémái iránti figyelem, érdeklődés.

A „Tiszatáj” említett számában megjelent például egy zavaros, lényegében antimarxista tanulmány „A költészet varázsa” címmel, amelynek kritikai megjegyzések nélkül való közlése a jobboldali nézetek terjedésének következménye volt.

Egy jól sikerült vita

Az aktív keményen meg-bírálták a káros nézeteket és terjesztőiket, védelmezőiket, valamint mindazokat az elvtársakat, akik nem léptek fel ellenük kellő eréllyel és idejében. Ennek ellenére volt az aktívának olyan részvevője is, aki sem a párt-végrehajtó-bizottság bírálatát, sem az aktív egységes állásfoglalását nem fogadta el. Egyikük a pártellenőrzés ellenzőinek ismert érveit hangoztatta — azzal utasította el a bírálatot, hogy aki „nem szakértő”, annak nincs joga bíráltni a kulturális életet. Ez a felszólalás is megmutatta, hogy milyen kártékony hatása volt a jobboldali nézetek elterjedésének. Megmutatta azt is, hogy az aktív csak megkezdte, de még nem végezte el a jobboldali elhajlás felszámolását. Ezért párt-végrehajtó-bizottságunk úgy határozott, hogy az említett tanulmányról nyílt vitát rendez az Irószövetségben.

Az érteklés összefoglalására egy egyetemi tanárt kértünk fel. A vita előtt összehívtuk az Irószövetség kommunistáit és a szervezeti előkészítésről kezdve a fel-

szólalásokra való felkészülésig minden fontos kérdést megbeszélünk. A vitán több egyetemi tanár és sok irodalomkedvelő vett részt; a párt-apparátus és a tanács vezető funkcionáriusai majdnem valamennyien megjelentek. A vita magas színvonalon folyt és teljes győzelmünkkel végződött. A tanulmány védője magára maradt káros nézeteivel. A vita számos ingadozót meggyőzött a marxista irodalomelmélet helyességéről, megnövelte az Irószövetség vonzóerejét, serkentően hatott a város egész kulturális életére. Ezzel elősegítette a márciusi határozat végrehajtását is, növelte a párt tekintélyét és befolyását, különösen értelmiségi körökben.

Most pártbizottságunk kezdeményezésére megindult a szegedi irodalmi tevékenységnek a Központi Vezetőség márciusi határozata alapján való alapos felülvizsgálása. A felülvizsgálás befejeztével a párt-végrehajtó-bizottság meg-tárgyalja az értéklést és az előzőhöz hasonló, de még szélesebb vitát rendez. (Ez a vita — mint ismeretes —, már lezajlott. A szerk.)

További tennivalók

Pártbizottságunknak még a kulturális élet sok területén van tennivalója: ezek közül csak a legsürgősebbeket említi-ük meg. Párt-végrehajtó-bizottságunk nemrég tárgyalta például a TTIT munkáját, s megállapítottuk, hogy fokozni kell az értelmiségek között végzett tevékenységet és javítani kell a munkásosztály körében végzett ismeretterjesztő munkáját, különösen ennek eszméleti politikai színvonalát. Tanulmányozni kell a tavaly megindított szabadegetemet és gondoskodni kell róla, hogy hallgatói között több legyen a munkás.

Közeledik a színházi évad befejezése és a következő évad terveinek készítése. A műsorterv összeállításánál el kell kerülni az ideai hibákat. Az új szerződötésekkel is emelni kell a társulat művészi és politikai színvonalát. Ügyneli kell a kamaraszínház és a tájéladások műsorának színvonalára is.

Hogy a kulturális tömegmunka hibáit megszüntessük és fejlődését elősegítsük, ahhoz meg kell javítani a szakszervezetek, a tömegszervezetek és a tanács népművelési munkáját. Gondoskodni kell, hogy a kulturális területen dolgozó káderek jobb marxista-leninista nevelést és szakmai továbbképzést kapjanak, s e területet meg kell erősíteni jó káderekkel. Az Irószövetség vezetését és a „Tiszatáj” szerkesztő bizottságát meg kell erősíteni olyanokkal, akik megértik a párt politikáját és tudnak küzdeni megvalósításáért. El kell távolítani a nem kis számban meghúzódo erkölcsi és politikai szempontból kétes értékű elemeket. A pártellenőrzés megjavítása végett létrehozuk az Irószövetség MDP-csoportját, valamint DISZ-csoportját is. (A szegedi író-csoport MDP-csoportja már megalakult. A szerk.)

Munkánk tapasztalatai megerősítik azt, amire a Központi Vezetőség márciusi határozata figyelmeztet: azt, hogy ha a társadalmi élet valamely területéről hiányzik a pártellenőrzés, akkor ott nincs biztosítva a párt politikájának megvalósítása sem. Kü-

lönösen szembeötlő ez, ha figyelembe vesszük, hogy a korábban említett tanulmányt a pedagógiai főiskola egyik tanára írta és az irodalomtörténeti tanszék vezetője védelmezte. A tanszékvezető főosztályának helyettes vezetője az MTI munkatársának a többi között a következőket mondta:

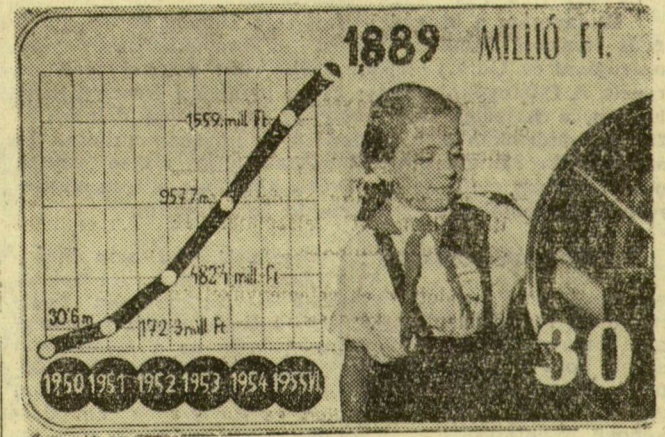
A kulturális élet pártirányításának megjavításában párt-végrehajtó-bizottságunknak jó támasza a pártbizottság tagjaiból választott kultúrpolitikai bizottság. Ez a bizottság tanulmányozza és ellenőrző a pártirányítását és a helyi viszonyok figyelembevételével távlati terveket dolgoz ki.

A szegedi párt-végrehajtó-bizottság egyre inkább felismeri a kulturális munka jelentőségét és mind nagyobb figyelmet fordít erre a területre azért, hogy ezt az eszközt is — mint minden mást — a párt politikájának, a szocializmus további építésének szolgálatába állítsa. (Megjelent a Pártépítés 1955. júniusi számában)

Szegedi üzemek segítsége a tsz-eknek

Tíz nagyobb szegedi üzem és vállalat dolgozó patronálják rendszeresen a környékbeli termelőszövetkezeteket. A szegedi Autójavító Vállalat a zombói Béke-, a bordányi Dús Kalász-, az üllési Vörös Csillag TSZ-en kívül a Mórakalmi Gépalomának is segítséget nyújt. A zombói Béke TSZ-nek nemrég szereltek fel egy kalapácsosdarálót, az üllési Vörös Csillag TSZ-nek a napokban adták át a kalapácsosdarálót és a generálózó hat-hengeres benzintmotort. A Szegedi Benzinfeldolgozó Vállalat gépszerelőivel együtt készítették el és szerelték fel a nyersolajmotort a bordányi Dús Kalász TSZ-ben,

Szerdán tartják a Harmadik Békekölcsön IV. sorsolását

Június 29-én, szerdán Siófokon kerül sor az államkölcsönök 30. sorsolására. Siófonok a Harmadik Békekölcsön negyedik sorsolásán államunk mintegy 59 millió 613 ezer 400 fo-

rintot fizet vissza a kölcsöntulajdonosoknak. Ezzel az összeggel együtt 1 milliárd 889 millió 266 ezer forintot emelkedik a kölcsönjegyzőknek visszafizetett összeg.

Hasznos szórakozással töltik a szünidőt a kisleleki diákok

A Csongrád megyei DISZ-bizottság gazdag, változatos programot dolgozott ki a fiatalok üdültetésére, nyári szórakozására. Az ország festői szépségű tájaira küldik jutalomüdülésre a fiatalokat. A szegedi járás tanyai iskoláiból az uttörők első csoportja a napokban utazott el Balatonboglárra.

Követésre méltó Kistelek ifjúságának kezdeményezése. Ők hasznos szórakozással töltik a szünidőt. A középiskolások Feketi József tanár vezetésével kerékpárral men-

nek el a történelmi nevezetességgé Pustaszer községbe. Itt ásátásokat végeznek, hogy honfoglaláskorabeli leletekkel gazdagítsák biológiai szertárukat.

A szögri uttörők Algyón a Tisza partján olyan helyet kerestek ki sátorverésre, amely alkalmas lesz fürdésre és horgászásra is.

A Szegedi DISZ-bizottság az IBUSZ-szal közösen ifjúsági különvonatokat indít majd Aggtelekre, Budapestre és az ország más vidékeire, hogy a fiatalok minél jobban megismerjék az országot.

Az egészségügyi szervek a nyári mezőgazdasági munkák egészségügyi ellátásáért

Hogyan szervezik a munkák egészségügyi ellátását? Erről a kérdéstről dr. Soit Oszkár, az Egészségügyi Minisztérium gyógyító-megelőző főosztályának helyettes vezetője az MTI munkatársának a többi között a következőket mondta:

A mezőgazdasági idénymunkák sikeres elvégzésének egyik előfeltétele az egészségügyi ellátás gondos megszervezése. Ezért a minisztérium már csaknem három hónappal ezelőtt felhívta a főváros, a megyék és a megyei jogú városok vezető főorvosait, hogy a szervező munkát kezdjék meg. A körzeti orvosok felvették a kapcsolatot a területükön lévő tsz-ek, gépalomások, állami gazdaságok vezetőivel, hogy szorgalmazzák a munkával kapcsolatos egészségügyi intézkedéseket. Így került sor országsszerte arra, hogy megvizsgálják például az ivóvízellátást. A lehetőségek szerint biztosítják a dolgozók folyóvízes tisztálkodási lehetőségeit. Felülvizsgálják a szocialista szektorban dolgo-

zók ételmezés-egészségügyi viszonyait is.

— Ugyancsak nagy gondot fordítottunk és fordítunk az első segélynyújtás megszervezésére.

A falusi körzeti orvosok rendelkezése és a gyógyszerárak nyitvatartása is igazodni fog a nyári mezőgazdasági munkák idejéhez: a kora reggeli, illetve az esti órákban lesznek a rendelések, amikor lesz nyitva a gyógyszerár is. Az egészségügyi előkészületeket szolgálták a felvilágosító előadásoknak százzai és százai is.

— Az elmúlt évekhez hasonlóan az idén is több ezer főről van az idénybölcsődékben, ami nagyban megkönnyíti a mezőgazdaság növelőinek munkáját.

— A soronkövetkező időszakban a fő feladat: rendszeres ellenőrzéssel örködjenek mind az állam szervek, mind a tömegszervezetek azon, hogy a dolgozók érdekeit messzemenően szolgáló intézkedéseket mindenütt megtartsák, az e célra rendelkezésre álló jelentős összegeket maradéktalanul felhasználják.

A román ipari vállalatok egy része már jövő évi tervükön dolgoznak

Románia, amely 10 évvel ezelőtt még a gazdaságilag és műszakilag elmaradt országok közé tartozott, az elmúlt években állandóan fejlesztette iparát. Ezt bizonyítja a világ gazdaságáról az ENSZ titkára által készített tanulmány is, amely elismeri, hogy a Román Népköztársaság ipari termelése 1953-ban 80 százalékkal volt magasabb, mint 1950-ben.

A Román Népköztársaság iparának szocialista szektora az ország összipari termelésének már 99 százalékát adja, a nehézipari termelés pedig 1954-ben az ipar szocialista szektora termelésének 57 százalékát jelentette.

1955 első negyedében a termelési kapacitás jobb kihasználásának eredményeképpen emelkedett a külön-

böző árucikkek termelése is. A kohók termelési kapacitását az előző év megfelelő időszakához viszonyítva 16.3 százalékkal, a Martin-kemencékét 9.9 százalékkal, az elektromos kemencékét 17.3 százalékkal, a Klinker-téglatégető kemencékét 3.6 százalékkal használták ki jobban.

Az iparban dolgozók száma 1954-ben majdnem 200 százalékkal volt magasabb, mint 1949-ben.

A román nép most az öt-éves terv utolsó évi előirányzatának teljesítésén, illetve túlteljesítésén fáradozik. 1955 első negyedében a szocialista ipar átlagosan 106.2 százalékkal teljesítette tervét. A vállalatok száza, köztük 62 kohászati üzem, kilen hónappal a határidő előtt teljesítették öt éves tervüket s most már 1956. évi tervükön dolgoznak,